

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: înveială :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Pentru suflet

Materia religiunii în noua lege pentru învățământul secundar

Scoasă din șirul „artelor și dexterităților” unde o așezase vechea lege școlară, și ridicată — chiar la locul întâiu — între „materile literare și științifice” ale întregului învățământ secundar, materia religiunii ajunge în noua lege la rolul ce i-se cuvine între celelalte materii. Legea mai prevede, în art. 32, că „organizarea acestui studiu se face de ministerul instrucțiunii, în înțelegere cu autoritățile religioase respective” și că pentru elevii „aparținând religiei ortodoxe și greco-catolice române” orele de religie nu pot fi contrase sub nici un cuvânt.

În schimb legea — care pentru educația fizică a ținut să fixeze expres 4 ore la săptămână —, nu are nici un cuvânt privitor la numărul de ore pentru religie, rămânând cu acesta să se determine, alături de acela al altor materii principale, prin regulamentul de aplicare a legii, respective prin programele analitice care vor veni să întregescă acest regulament.

Un anteproiect al acestor programe analitice a fost supus în zilele de 17—19 Maiu c. unei mari comisii convocate de ministerul instrucțiunii, în București, la care biserica noastră încă a fost reprezentată prin păr. canonic Dr. Alexandru Rusu dela Blaj și păr. Dr. Alexandru Ciplea, profesor la Academia de teologie din Gherla. Care n'a fost însă mirarea acestor delegați, când au văzut că anteproiectul numit al ministerului prevede pentru întreg cursul superior al liceului (clasele IV—VII) abia câte o singură oră de religie. Încercat cu multe ore la alte materii, și cu deosebire la cele naționale (l. română, istorie și geografie) și la diferitele ramuri de „științe”, orarul — care mai introduce în plus și câte 1 oră de muzică și chiar de „lucru manual” — n'ar mai admite decât la clasele IV și V un spor la religie. Ultimele două clase ale liceului — chiar unde este mai mare lipsă de aportul acestui studiu — ar fi să rămână deci cu câte o singură oră pe săptămână.

Or, lucrul acesta este cu totul inadmisibil și reprezentanții tuturor cultelor din numita comisie ministerială au fost de o splendidă unanimitate în a cere pentru toate clasele liceului câte 2 ore pe săptămână, și aceasta ca un minim cu totul indispensabil. O cere aceasta o veche tradiție a tuturor ținuturilor unite cu patria mamă, o cere grija de sufletul viitoarei generații de intelectuali și o cere întreg spiritul noii legi, care ar își profunde știrbit prin acordarea unei singure ore de religie în cursul superior.

De aceea ne place să credem, că cei ce vor avea să coordoneze lucrările de până acum, și în special d. ministrul al instrucțiunii publice, al cărui cuvânt va avea să decidă, nu vor lăsa ca noul liceu să pornească cu această scădere profund păgubitoare pentru sufletul înod destul puțin creștinesc al neamului nostru.

O aniversare

Centenarul școlilor noastre din Beiuș (1828—1928)

de DR. CORIOLAN SUCIU, profesor

„Cu venirea lui Vulcan la Oradea și înființarea liceului din Beiuș, școlile Blajului trimit cele dintâi raze de lumină și demorțire în cuprinsul așa ziselor părți ungurene de ieri” (Dr. Constantin Pavel, istoriograful școlilor din Beiuș).

Zilele de 30, 31 Maiu și 1 Iunie c. vor fi zile de praznic național. Școlile din orașul cultural dela poalele munților Bihariei, își serbează împlinirea unui veac de existență și rodnică activitate. Episcopia română unită dela Oradea Mare, care prin vlădicii săi a fost întemeietoarea și patroana acestor școli, s'a îngrijit, ca împlinirea unui veac de muncă a școlilor din Beiuș să nu se scurgă pe neobservate.

Un secol în anele școlilor românești, nu e un fenomen de toate zilele. În cuprinsul Ardealului și a părților ungurene, liceul din Beiuș e a doua făclie care s'a aprins în bezna de întunec a neamului nostru. Prima făclie s'a fost aprins înainte cu 74 de ani, la Blaj. De sub aripile ocrotitoare ale bisericii din Blaj, focul sacru al culturii — prin concursul episcopilor orădani, pe cari i-a dat Blajul — trece la marginea extremă a românismului, acolo unde primejdia era mai mare, unde și lipsa de lumina cărții era mai arzătoare.

Când biserica soră de pe țărmul Crișului Repede, și liceul frate de pe țărmul Crișului Negru, sărbătoresc centenarul școlilor din Beiuș, Blajul are toate motivele de a fi părtaș la această sărbătoare a culturii românești. El a fost prima coșniță a neamului, de unde s'au împrăștiat, roiuri-roiuri, elemente harnice și luminate în toate părțile românismului.

Primii vlădici dela Oradea Mare — Moise Dragoș (1776—1787) și Ignatie Darabant (1788—1805) — au dus cu ei spiritul din școlile Blajului, iar al treilea episcop, nemuritorul Samuil Vulcan (1806—1839) — blăjan și după naștere —, a dus cu sine nu numai spiritul școlilor unde a crescut, ci a făcut ca aceste școli să renască, în o nouă ediție, la poalele munților Bihariei, în Beiușul episcopiei sale. Pe frontispiciul școlilor zidite de el, cu o cheltuială enormă pe acele vremi (160 mii fl.), el lăsa să se pună inscripția: *Iuventuti huius provinciae*. Dar nu numai din provincia Bihorului, ci și din Banat, Sătmar și până și din Maramureș alergau fii de iobagi sau nobili români la aceste izvoare dătătoare de viață națională. Ba mai mult, el face ca și tovarășul său întru episcopie și bătrânețe, Ioan Bob dela Blaj, să aducă prin un circular la cunoștința

clerului și a poporului român din Ardeal, marele eveniment al deschiderii gimnaziului din Beiuș. Iată ce cetim în protocolul prezidial din 1829, scris de mâna canonicului secretar a latere, Ioan Lemeni, privitor la deschiderea acestor școli:

„Și iarăș: Acelaș înălțat (guvern) în 31 Iulie a. c. nrul 6873 poruncește a se vesti: Pre cum prin Măria Sa Prea Cinstitul și Prea Sfințitul Domn Episcop Samuil Vulcan la Beiuș s'au rădăcat Școale latinești, Gymnasium, prin Înălțatul Impărat întărit, unde fieștecare își poate da pruncii la învățătură, cu aceeaș rânduială care să poștește și în celelalte școale Gymnasia-licești”.

Ținta școlilor din Beiuș a fost aceeași cași a celor din Blaj: să fie „întru folosul și cultura națiunii române, lipsite cu totul de ajutor și cultură...”, după cum sună actul de fondare din 6 Octomvrie 1828.

Și dacă istoricul Samuil Clain ne spune, că cucernicul episcop Petru Pavel Aron, ținea pe elevii școlilor din Blaj „cu pâne, și la prasnice și cu fiertură, pe unii și cu haine și cu cărți”, nu e mai puțin adevărat, că mecenatele dela Oradea Mare, Samuil Vulcan, după pilda dela Blaj, avea să provadă pe pruncii școlilor sale, cu: „cărți, hârtie, unelte de scris, lumină, căldură și pâine”. Iar când a fost vorba de recrutarea unui corp didactic, în fruntea gimnazului, venerabilul episcop așează tot un *fiu sufletesc al Blajului*, pe preotul Ioan Erdeli, care din orașul lui Inocențiu Klein ducea care-care experiență pedagogică.

Mână în mână cu fratele său mai bătrân dela Blaj, liceul din Beiuș a ținut trează conștiința națională, și a dat neamului românesc contingentul de intelectuali, indispensabil propășirii neamului nostru; a dat credință și învățătură prin care fii Românilor au devenit „buni și de cinste”; a dat acea învățătură, care „desrădăcinează din inima omului credința cea deșartă” și care îi face pe elevi, ca „cu duhul înțelepciunii povătuindu-se întru toate întâmplările vieții sale, să se știe ajutora și ferici”, cum ne spune tot nemuritorul ctitor Samuil Vulcan, în scrisoarea prin care anunță deschiderea școlilor sale.

Sărbătorind, în România întregită, centenarul secundului dintre bătrânele licee din Ardeal și Țara Ungurească, cari în timpuri de vijelie au ținut nestinsă candela culturii românești și a dragostei de neam, luptând cu asupritorii cari voiau să ne înăbușe, ne vin în minte versurile din oda festivă plăzmută de

teologul Ioan Lazar cu prilejul deschiderii liceului dela Năsăud (1863):

*Sălteze Blajul, mica noastră Romă,
Braşovul antic cu tine Beiuş,
Că pot întinde mâna de frăjie
Soţului june!*

Di ministru Anghelescu n'a făcut altceva, decât să satisfacă unei porunci de cea mai elementară recunoştinţă naţională, atunci când în art. 137 din noua lege a învăţământului secundar, a lăsat să se fixeze, cumcă „şcoalele secundare confesionale române din Braşov, Blaj şi Beiuş (deşi ordinea vechimei nu este aceasta) se bucură de toate drepturile conferite prin prezenta lege şcoalelor secundare publice“.

Din parte-ne urăm din tot sufletul liceului jubiliant din inima Bihorului:

Vivat, crescat, floreat, in aeternum!

Programul serbărilor dela Beiuş. În legătură cu consideraţiile de mai sus referitoare la jubileul apropiat al liceului nostru din Beiuş, publicăm cu plăcere şi următoarele şire trimise din partea direcţiunii acestui liceu:

Liceul „Samuil Vulcan“ din Beiuş în cursul lunii acesteia îşi prăznuieşte *jubileul de una sută ani de activitate*. Ridicat prin Episcopul Samuil Vulcan în vremuri când la marginea de vest a graiului românesc n'a existat şcoală românească. Intreţinut şi dezvoltat conform progresului învăţământului de către episcopii Orăzii, ca patroni, timp de un secol a stat în slujba neamului şi a bisericii

Gade-se deci, ca acest centenar să fie o serbare a întregului neam românesc, căci numai în forma aceasta ne vom putea arăta recunoştinţa de care vrednic este acel aşezământ.

Intru cât direcţiunii liceului nu îi stă în putinţă de a şti adresa tuturor foştilor elevi, prin aceasta se avizează şi se invită să participe la serbările ce se vor ţine în zilele de 30—31 Maiu şi 1 Iunie, cu următorul program:

29 Maiu: Ora 20. Primirea oaspeţilor la gară şi încartiruirea. Ora 22¹/₂: Adunarea în faţa liceului şi retragere cu torţe.

30 Maiu: Ora 8. Sf. liturgie — Te Deum festiv. Ora 9¹/₂: Eşirea la mormintele martiri-

lor, foştilor profesori şi elevi. Parastas. Ora 11. Matineul elevilor în sala festivă. Ora 15. Exerciţii libere, jocuri de gimnastică. Ora 21. Retragere cu torţe.

31 Maiu: Ora 8. Sf. Liturghie. Ora 10. Prezentarea corpului profesoral înalţilor dignitari şi delegaţi, şi invitarea lor la şedinţa festivă. Ora 10¹/₂: Şedinţa comemorativă. Ora 13. Defilarea foştilor şi actualilor elevi — Conduct etnografic. Ora 14. Banchet. După masă vizitarea colecţiilor, muzeelor şi a expoziţiilor de pictură şi sculptură. Ora 21. Concert artistic, dat de artiştii Operei române. După concert bai.

1 Iunie: Ora 7. Sf. liturghie — Parastas pentru fondatori. Ora 8. Excursie.

Colectele noastre

Ţinute la suprafaţă în aceste coloane, colectele iniţiate pentru tipografia mănăstirii Bicsadului şi pentru parohia năpăstuită de ortodoxia sibiană: Soimuşul, pot să înregistreze mereu rezultate din cele mai frumoase. Cu toată criza financiară a ţării, lumea înţelegătoare găseşte prisosul de lipsă pentru a veni în sprijinul unor idei din cele mai frumoase.

Ultimele contribuiri sunt următoarele:

I. PENTRU TIPOGRAFIE:

Petru Tămăian, canonic, Oradea,	800 Lei
Dna Olga Dr. Vicaş, Arad,	600 „
Ioan Brânzeu, preot, Orosfaia	500 „
David Deac, preot, Gherla,	500 „
Augustin Magyar, canonic, Oradea	500 „
Colecta preotului Gavrilă Irimie, Plaiuri,	300 „
Vasile Ceserean, preot, Copru,	200 „
Colecta cantorului Nicolae Muntean în Cârţa Oltului.	200 „
Ioan Mezei, comerciant, Oradea,	200 „
Ioan Borza preot, Chesler	200 „
Victor Ghizdavu, preot, Pelişor,	100 „
Teodor Matei, Beiuş,	100 „
Vasile Terdic, preot, Petreu	65 „

II. PENTRU ŞOIMUŞUL:

Parohia Oraşul nou	lei 2000
> Careii mari	> 1000
Banca „Patria“ Blaj	> 1000
Teofil Hossu, preot, Milaşul mare,	> 784

Parohia Vesumuvul	Lei 3
> Oradea Olosig	> 3
> Sântău mare	> 3
> Boghiş	> 2
> Nadlac	> 2
> Lipău	> 2
> Vaşad	> 2
> Necopol	> 2
> Bârzava	> 1
> Cehău	> 1
> Moftinul Mic	> 1
> Negru	> 1
> Ardet	> 1
> Bena	> 1
> Vintiră	> 1
> Roşiori	> 1
> Tarcea	> 1
> Chilia	> 1
> Hurez	> 1
> Sâmlac	> 1
> Cheniz	> 1

În legătură cu aceste şire, ţinem să rectificăm că în ultima noastră dare de seamă s'a strecurat greşit că la protopopiatul Pogăceaua s'a arătat suma de 2 Lei, în loc de 2800 Lei, ceea ce prin aceasta rectificăm cu plăcere.

N. R.

„Mamă prea tânără“. Incepem şi noi a închina o zi pe an »cultului mamei«. Prilej minnat de reculegere şi duioase meditaţiuni pentru copii. — Bine ar fi însă, ca în aceasta zi mamele să-şi facă un amănunţit examen de conştiinţă, să vadă dacă au corespuns înaltor meniri, ori s'au abătut din calea sfântă a mamei bune. Va fi bine să cetească pentru acest examen consideraţiunile de mare actualitate ale unei nobile bătrâne, »de-o distincţi minunată şi o demnitate impunătoare«, semnată de *Lucrezia Kar*, sub titlul de mai sus, în »Dimineaţa« din 12 Maiu. Spicuim:

»Mamele de azi sunt prea tinere...

»Femeile din generaţia postbelică, nu mă ştiu să fie mame, cum trebuie. Înainte, în vremea mea, femeia care vedea că i-se ridică copiii că băieţii sunt prin liceu, şi fetele sunt pe cale de a deveni domnişoare, ştia să abdice puţin dela rolul ei de femeie şi să se îmbătrânească niţel, chiar dacă figura îi era încă foarte tânără şi silueta neschimbată... O femeie care avea fete mai ales... n'ar fi căutat, nici odată să se gândească la fel cu ele şi să iasă în lume, ca concurentă a fetelor ei! O mamă era o mamă

☐ ☐ Foia „Unirii“ ☐ ☐

Un răspuns

Pentru Prea Cuvioşia Sa protoiereul Ciuhandu dela Arad

de Preotul ortodox

Articolului meu apărut în „Unirea“ de Paştile lui 1927, cu un titlu sub care au mai apărut — şi poate vor mai apare — abaterile prea din cale afară dela slujirea datorită Mântuitorului ale unor prea zeloşi ortodocşi, îi răspunde P. C. protopop Ciuhandu în „Biserica ortodoxă română“, Nr. 12 XII 927, în încheierea inutilului său studiu: »Rutenii unguri de odinioară şi sugrumarea lor de Unguri prin Unirea cu Roma“.

Cu învoirea binevoitoare a „Unirii“ răspund păr. Ciuhandu pentru două pricini de căpetenie: a) P. C. Sa crede că titlul, nu pseudonimul, „Preotul ortodox“ nu poate să fie decât o fabricaţie a redacţiei „Unirii“ datoare a răspunde pentru ineptiile ce publică. (Vedeţi ce frumos se exprimă P. C. Sa). b) Să cerfertare şi graţie pentru greşeala omenească de a fi scris „Iaşi“, în loc de „Cernăuţi“. Este a-nume adevărat, că nu la congresul preoţesc dela Iaşi, ci la cel dela Cernăuţi am cunoscut, m'am şi prezentat părintelui Ciuhandu.

Şi acum P. C. Părinte, iată sincer ce m'a îndemnat să scriu despre P. C. Ta articolul „Aberaţii anticreştine“. În seara, când mi-a venit „Bis. ort. română“ (nr. pomenit în articolul meu), m'am indignat, că în eparhia Aradului sunt atâtea cuiburi de baptiştii, şi că P. C. Ta, om cult, nici vorbă — căci aşa te socotesc eu —, te lupţi cu „Unaţia ruteană“. Dacă P. C. Ta ai fi un mare istoric, membru al Academiei din Berlin, ca Dimitrie Cantemir, sau conferenţiar dacă nu la Sorbona, la Institutul catolic, poftit fiindcă reputaţia şi-ar fi depăşit graniţele ţării, ar mai merge, şi-ar face poate chiar cinste. Dar aşa! Ce interes înfăţişează pentru creştinismul românesc, masa unui poporaş idiot şi idioţit, cum sunt Rutenii, cari au servit ca obiect de compensaţie între Rusia ţaristă, care căuta un punct de sprijin în Carpaţi, şi Habsburgii cărora nu le convenia aceasta?

Eu ştiu de cardinalul Richelieu că zicea: Prefer un hughenot francez unui catolic de alt neam, lucru care cred că nici P. C. Tale nu-ţi displace, fiindcă eşti aprins de „tăria (fie şi de odinioară) a neamului românesc“ (pg. 720). Dar când P. C. Ta protopopeşti într'o eparhie cumplit bântuită de protestantism şi recunoşti că în ţara noastră sunt 5.380.000 de suflete, majoritate Români, catolici şi greco-catolici (fiindcă reticenţa P. C. Tale: »totuşi o cifră exagerată«, n'are nici-o valoare statică şi statistică) când, oricum, *Românii*

uniţi sunt mai aproape de noi decât Rutenii, chiar dacă aceia ar fi ortodocşi ca Bucovina, şi aceştia sunt uniţi, fiindcă şi costumul preoţesc şi protopopesc: de trup mai aproape cămaşa decât giubeaua. P. C. Ta iai în braţe pe Ruteni, ca să loveşti în Uniţi noştri. Vezi e o lovitură cu ricoşeri. *Luptă împotriva Uniţilor nu-i doare şi nu le face rău ca Uniţi, ci ne doare şi ne face rău nouă Românilor*, indiferent că suntem ortodocşi, sau uniţi. Există o crimă de lesă-naţionalitate şi nu-i iertat ca tocmai culioanele roşii să o facă.

Orice laic, cum se cade, cu atât mai mult un preot, va trebui să mărturisiască că este o ruşine, după ce ne-a unit într'una Dumnezeu şi vitejia cu vrednicia norocului nostru noi să ne disputăm locaşurile sf. biserice halucinând — terminul e al P. C. Voastre — sau luptându-ne cu topoarele ca în noaptea Crăciunului trecut, sau să ne tăiem în cuţit cum ne-a spus că a făcut părintele acel tinere, cu cămaşa neagră, care ne-a pisat trei ceasuri la congresul dela Cernăuţi şi pe care eu nu l-am aprobat.

Ţi-am spus, că ai o mentalitate specifică arădană, ca berea de Pilsen. În articolul pe care răspunzi, întrebii pe redactorii „Unirii“ de ce n'au apărut în veacul XVII, XVIII pe Ruteni şi de ce în veacul XIX n'au înfierat crima politică a maghiarizării lor de stat unguresc, tocmai P. C. Ta care proclami dulce

Azi rolul de mamă a trecut pe planul al doilea. Femeia vrea să-și joace rolul până la sfârșit, rolul ei de femeie, cu patimile, aventurile și surprizele lui...

»Uneori stau și mă gândesc, la toate femeile cari au băieți mari. Mă gândesc, că atunci când vor fi departe ori la școală, ori aiurea, și când își vor îndrepta gândurile dornice spre casa părintească, ce imagine tulburătoare li-se va înfățișa! Înainte un băiat care se gândea la mama lui, vedea o blândă imagine cu fața curată, cu rochii decente, cari ascundeau tot ce putea și material și pământesc.

»Azi... Azi un fiu tânăr care se gândește la aceia care i-a dat viața, vede o femeie! Nu o mamă. Vede forma ei pământescă, părul ei tuns, fața ei băgată în culori... Vede cochetăria ei prea vie, râsul ei prea tânăr, rochiile ei prea subțiri, și sunt sigură că în sufletul lui se trezește o reprobare involuntară...

»Prea, prea sunt tinere, prea vor să fie tinere, mamele din ziua de azi!

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat de Lugoj a numit pe pâr. secretar *Dr. George Fireza* prim notar consistorial, iar pe pâr. *Traian Maior* adm. parohial la Șerel.

— P. Ven. Ordinariat de Oradea a numit pe profesorii de teologie *Dr. Vasile Chirvau*, *Dr. Nicolae Flueraș*, *Dr. Aloisie L. Tăutu* și *Gheorghe Barna* protopopi onorari și asesori ai Consistorului eparhial.

Jublieu preoțesc. I. Preasfinția Sa arhiepiscopul *Alexandru Cisar* din București își serbează în 7 Iunie c. jublieu de 25 de ani de preoție, pentru care se fac mari pregătiri. Clerul și poporul colectează pentru a-i face un dar din acest prilej. Cu toate că numărul preoților și al credincioșilor este mult mai redus ca la noi, colecta a trecut deja de 500,000 Lei.

Premii naționale de literatură. Comisiunea pentru acordarea premiilor naționale de literatură (câte 100,000 Lei pentru poezie și proză) constă din următoarele

persoane: Președintele secției literare dela Academia română, preș. societății scriitorilor români, precum și din premiații de până acum: M. Sadoveanu, Oct. Goga, M. Codreanu, I. Al. Brătescu-Voinești, Bogdan-Duică, I. Gorun, G. Topârcianu, pâr. I. Agârbiceanu și C. Pavelescu. Comisiunea s'a întrunit pe ziua de ieri 25 Maiu și lucrează sub prezidența dlui Al. Lapedatu, ministerul cultelor și artelor.

Locale. De sfintele Rusalii va predica în catedrală pâr. *Dr. Alexandru Rusu*, canonic mitropolitan.

— Joia trecută, la sărbătoarea înălțării Domnului, s'a făcut și la Blaj, cu obișnuitul fast, *pomenirea eroilor morți pentru unitatea neamului*. Toate școlile și autoritățile au ieșit în acea zi la morminte, unde după serviciul religios de rigoare a vorbit pâr. Dr. Nicolae Lupu, profesor la Academia de teologie. Flamurile treicolore de pe toate edificiile publice și muzica orașului care a însoțit convoiul, au ridicat foarte mult caracterul sărbătoresc al acestei pomeniri pioase și reconfortante.

— Incheindu-se aproape definitiv *lucrările conductei de apă*, ținem să arătăm cu bucurie, că după multă așteptare au ajuns în sfârșit și institutele din centru să nu mai fie nevoite a se aproviziona cu »butea« tradițională și atât de costisitoare. Și ne place să credem că figura ei anacronică nu va trebui să mai impieteze nici când asupra preocupărilor de acest ordin ale celor ce conduc destinele administrative ale Blajului nostru.

Peregrinaj la mănăstirea Prislopului. Ca în toții ani din urmă, luna Maiu a inviorat din nou sufletele credincioșilor noștri din parohiile învecinate cu mănăstirea Prislopului, la care s'a făcut în 13 a lunei curente obișnuitul peregrinaj de primăvară. Conducerea lui a avut-o de astădată pâr. Dr. Gh. Fireza, secretarul episcopesc din Lugoj, care a vestit poporului că de aici înainte peregrinajul se va face totdeauna în Dumineca ce cade pe ziua de 8 Maiu, sau care urmează imediat după această zi.

Alte misiuni populare. Reuniunea arhiepiscopescă de misiuni și-a reluat activitatea. În zilele de 19—21 Maiu a ținut misiuni în *Abrud* pâr. canonic Dr. Ioan Bălan, asistând un mănun-

chiu foarte frumos de intelectuali. La sfârșitul misiunilor s'a ținut o recolecție pentru clerul din protopopiatul Roșiei, la care au participat toți preoții, deși depărtările sunt mari și comunicația, pentru unii, foarte grea.

— Bune vești avem și despre activitatea reuniunii de misiuni dela Lugoj, care în zilele de 2—4 Martie c. a ținut misiuni în parohiile *Iclod* (Dr. N. Brînzeu), *Folia* (Dr. Gh. Fireza) și *Ghilad* (I. Muntean), iar în zilele 7—9 Aprilie în parohiile *Pui* (Dr. N. Brînzeu) și *Rechitova* (Dr. Gh. Fireza).

Cursuri de apicultură. În zilele 8—15 Iulie c. se vor ține la școala de agricultură din Turda, jud. Turda-Arieș, cursuri sistematice de apicultură pe cari le va conduce d. *Vasile Corodan*, șeful regiunii II apicole din Cluj. La cursul acesta se primesc *preoți*, învățători, brigadieri silvici și agricultori, în număr de 50—60 persoane, cari vor avea locuință și masă în localul școlii. — Inscriverile trebuie făcute cu cel puțin 15 zile înainte de începerea cursurilor și pot avea loc atât la direcțiunea numitei școli de agricultură din Turda, cât și la direcțiunea generală a îndrumărilor agricole din ministerul agriculturii.

— Alte două cursuri de agricultură ni-se anunță din partea preotului *Alexandru Popa* din Lissa, jud. Făgăraș, și anume pe zilele de 2—7 și 9—12 Iulie c. Ceice doresc a participa la aceste cursuri se vor înscrie la numitul preot, știind că vor beneficia de o subvenție ministerială de câte 30 Lei pe zi.

Telefonul „Unirii“

P. Târgu-Mureș. Pe cât știm, comisia catehetică mitropolitană se va ocupa în curând de propunerile pe cari va veni să le facă Corului episcopesc privitor la noua programă analitică din învățământul secundar. Până se va ști însă precis câte ore de religie se acordă în clasele superioare, abia credem să se poată lua vre-o măsură în cauză.

Dr. B. Cluj. Ne dăm foarte bine seama, că »eșecul« suferit de ortodoxie pe chestia legii cultelor, a turburat binișor socoșile celor ce erau aproape siguri — operau doar și mai înainte pe acest temeiu —, că vor putea forța mâna guvernului în chestia averilor bisericesti. De aici însă și până la dreptul de-a afișa ortodoxia drept *singurul* factor, care »veacuri de-a rândul a apărut și îndrumat... destinele neamului« și de-a invoca pentru viața noastră națională din Transilvania (cum o face de curând organul episcopiei ortodoxe dela Dv.) »scutul *impenetrabil* al organizației

și mlădios în glas, ca ortodoxia Fanarului, drepturile atotcutropitoare ale statului (chiar dacă acest stat e statul românesc). Iar porunca apostolică spune: »Judecați, dacă e drept înaintea lui Dumnezeu să vă ascultăm numai pe voi și nu pe Dumnezeu«.

Eu aș crede, că P. C. Ta crezi superficial și superstițios (iartă-mă că ți-o spun), că dacă »Uniații noștri ar avea o conștiință națională neprihănită (vedeți P. C. Voastră cum calomniați într'un organ creștinesc, o întreagă biserică românească!) ar trebui să-și pună cenușe pe cap — parcă am fi în vremea Niveitenilor profetului Iona. De ce nu cereți și saci? Sacii se fac de fuior de cânepă și deci sacul poate fi socotit de prisos, fiindcă e ca fuiorul popii la Bobotează. Cereți cenușă, fiindcă P. C. Voastră ați vrea să le luați »Uniaților« și cenușa din vatră — să se lepede de legăturile cu streinii și să restabilească vechea unitate religioasă și bisericască, tăria de odinioară a neamului românesc (adecă astăzi acest neam românesc e »moale« ca o veche sfită de catifea dintr'un mohorât costum de Păresimi) și pârghia consolidării viitoare a Statului român« (p. 720 coloana I. B. ort. rom. 12. XII. 1927).

Dacă ai fi un biet popoiac dintr'o fundătură de răstoacă bătută de toți sfinții (»nebulul dela răstoacă, tot el cântă, tot el joacă«), dar un cogeamite protopop, căruia nici în glumă nu-i poți zice: Ciuș, ciușhandu, să creadă că e cu

putință — chiar dacă totul ar fi cu puțință la Dumnezeu și în România, și deși totu le cu puțință prin Isus Hristos prin anumiți Apostoli —, ca o biserică consolidată de cei 200 de ani ai solidarității catolice cu vlădici, tot unul și unul, cu școli incomparabile, administrată disciplinat și orientat, să fie adusă în stare să facă o *abjurație universală, în întregimea membrilor ei dela vlădică, până la opincă, asta-i de neînchipuit*. Nu vreau să spun un cuvânt moșicesc și idiot, ca bunăoară halucinație, cum citesc în studiul P. C. Voastre. Este însă o *pretențiune absurdă, ce covârșește cu mult, incomparabil de mult, slăbuțele puteri ale ortodoxiei românești desorientate*, cum mărturisește, ortodox dealfel, revista ortodoxă »Dumineca ortodoxă« (Nr. 5—6 25 Septembrie — 6 Oct. 1927).

Așaceva clocește numai capul Beelzebuților bolșevici în Europa și al lui Calles în America. Teologicește această chestiune este discutabilă numai pentru forurile facultății teologice din Honolulu.

Și acum, desigur, înțelegeți P. C. Voastră de ce sânt așa de unitofil! Fiindcă un protopop ortodox are o astfel de mentalitate, pe care nu mă pogor să o calific sau să o disqualific. Sunteți complect desorientat și protestantizat din creștet până'n tălpi (vorbesc de înfățișarea externă, fiindcă mi-e imposibil să scrutez imensul abiz al golului de la catul de sus al templului ciuhandian). Vorbiți de »pestilența unia-

ției« (pg. 721 coloana II) și vă pare rău de »umilirea ce-a trebuit s'o îndure un Român greco-catolic în anul Domnului 1927, sub jurisdicția ierarhiei rutene maghiarizate dela Ungvar«. În întrebarea adresată redactorilor »Unirii« făceați pe Ruteni »bieți«. Vrea să zică uneori sunt pentru P. C. Voastră »bieți«, altelei »umilitorii Unieților români«. Dumnezeu să vă mai înțeleagă! Umblați după potcoave de cai morți. Dacă Rutenii coreligionari cu Uniții noștri îi umilesc, cu cât mai mult vor umili atunci când vor putea pe ortodocși, cum făceau și ar fi făcut și în mai mare grad cu Românii bucovineni dacă nu se duceau, după păcatele lor, pe copcă Habsburgii.

Fiindcă Rutenii, iartă-mă Doamne, sunt o adunătură de idioți, cărora P. C. Voastră le-ați luat apărarea de abia sub scutul stăpânirii românești, de aceea v'am vorbit de un »curaj protopopesc aparte«.

Făgăduiți un studiu asupra Unieților noștri. Vă felicităm și vă așteptăm. Ne va face mare plăcere. Dacă într'adevăr îl veți scrie, cum ați scris pe acesta asupra Rutenilor, se poate să ne inspirați o poemă: Ciuș-Ciuhandia.

Dați-vă toate silințele, fiindcă cea mai mare virtute protestantă este desbinarea. Ce i-au desbinat ei catolicii și iezuiții pe Unieții noștri, de noi, asta nu-i nimic. Ceva este ce-o să-i desbinăm de noi, noi, protopopii ortodocși!

La revedere P. C. Părinte Ciuhandu!

independente bisericești, dat de statutul organic sauguanian, este o distanță atât de uriașă, încât nu putem să ne mirăm de ajuns, cum poate avea cineva curajul unor afirmații atât de riscate. Se știe doar, că „impenetrabilitatea“ acestui scut „independent“ a fost atât de puțin rezistentă, încât pe tronul mitropolitan din Sibiu a putut să ajungă, în cele mai critice vremuri ... un Mangra, a cărui alegere — pusă mai ales alături de cealaltă, făcută aproape simultan în Blajul mai puțin „independent“ — va rămânea o veșnică pată pentru ceice cu tot „scutul“ pe care-l invoacă au putut să capituleze. Amintiți-le deci, că n'ar strica să cumpănească pe viitor mai bine argumentele pe cari le invoacă.

„Renașterea“. Cluj. Citind încheierea editorialului Dvoastră din numărul dela 13 Maiu unde se constată că „în lupta cu legea cultelor ... mireni în majoritatea lor am fost pasivi“, ținem să Vă spunem — drept o completare a acestui gând — că, în lupta pe care a trebuit s'o ducem de curând la București, cot la cot cu toți reprezentanții clerului ortodox, pentru câte 2 ore de religie în întreg învățământul secundar, foarte mulți mireni de-ai ortodoxiei s'au ridicat față de acestui desiderat, provocând chiar scene din cele mai supărătoare. Insuși Preasfințitul vicar al mitropoliei Ungro-Vlahiei, pâr. arhieru Titu Simeșdea a trebuit să protesteze, cu indignare, contra fiilor săi duhovnicești, cari nu s'au sfiit să-și ațigzeze, fără nici o jenă, disprețul suveran față de cele sfinte. Iar dacă este așa, și este, și dacă aceștia și atari sunt, aproape pe întreaga linie, fiii pe cari i-a crescut ortodoxia Dvoastră, am vrea să știm cum împăcați acest fapt profund regretabil cu afirmația cuprinsă în acelaș articol al pâr. protopop D. Antal, că biserica ortodoxă „este cel mai important factor social, promovător de viață morală, culturală și cetățenească“.

C. Oradea. Declarația făcută în adunarea eparhială a ortodoxiei dela Dv. din partea deputatului mirean Dr. Gheorghe Popa, că adevărat „prin articolul referitor la averile bisericești s'ar fi asigurat trecerea credincioșilor gr. catolici la biserica ortodoxă“, este în adevăr foarte bine venită, fiindcă ne poate servi de minune în lupta pe care ortodoxia se pregătește s'o deschidă din nou pe această chestiune. Ceice au mai avut vre-o îndoială sub raportul intențiilor „irenice“ ale ortodoxiei noastre neodihnite, au putut acum să se convingă despre contrarul.

Oficiul parohial. Tuștea. Confirmăm primirea sumei de lei 400. Achitat până la 31 XII 1928.

Dr. B. Muska Sobota. Prin banca „Patria“ am primit 400 Lei, abonament pe anul curent.

G. Arad. Am primit abonamentul pe anul trecut și curent în suma de 400 Lei.

F. Glod. Chităm primirea sumei de Lei 200, abonament pe anul curent.

P. Vulean. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

S. Iclod. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

A. Ciucsângeorgiu. Am primit abonamentul pe anul curent.

C. Firiza. Suma de 500 Lei s'a trimis bisericii din Șoimușul.

M. Spinuș. Restanța până la finea anului 1927 face 530 Lei.

Ch. Ainaș. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

P. Târgu-Mureș. Am primit 380 Lei. Adresa am schimbat-o.

P. Aiud. Am primit 200 Lei. Ziarul abonat se trimite.

M. Alba-Iulia. Chităm primirea sumei de Lei 100.

C. Alba-Iulia. Suma de 200 lei am primit-o.

CĂUTĂM

pentru conducerea inspectoratului regiunii BLAJ, domn sau doamnă lucrătoare, cu caufiune.

Ofertele în scris, cu referințe, se vor adresa către:

„Providența Națională, Societate Generală de Asigurări, Direcțiunea Regională“, Timișoara I. Strada Eminescu Nr. 6.

Asigurări de animale, grindină, accidente, moarte, dotă.

Prospect gratuit! (556) 2-2

S'a deschis

în Cluj, strada Regele Ferdinand, (fostă Vesselény), Nr. 3 cea mai nouă prăvălie de manufactură și mărunțișuri:

„GOBELIN“

Lucruri înepute și pietate, eiorapi, mănuși, furnituri etc.

Prețuri solide, ieftine! (556) 2-10

PATRIA. bancă p. Credit Com. și Industrie. — Blaj

Concurs

Subsemnata bancă prin aceasta publică concurs pentru ocuparea unui post de: **FUNCTIONAR și unul de: DACTILOGRAFĂ.**

Doritorii de a ocupa aceste posturi, binevoiască a-și înainta ofertele, dimpreună cu pretențiunile de salariu, *cel mai târziu până la 15 Iunie a. c.*

Dela funcționar se cere să fie absolvent al școlii superioare de comerț, ori licențiat al Academiei comerciale, iar dela dactilografă, să cunoască și limba germană.

Direcțiunea

(127) 1-3

Rectoratul Seminarului teologic — Blaj

Nr. 120—1928

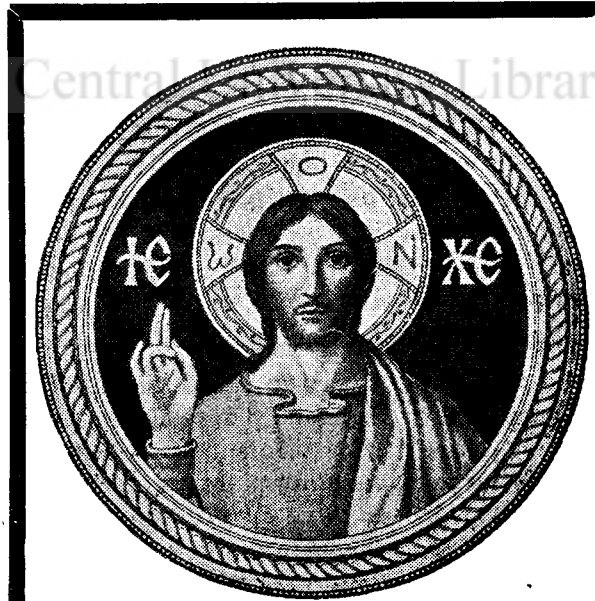
Concurs de oferte

Pentru aprovizionarea Seminarului teologic din Blaj cu 200,000 kgr. (20 vagoane) lemne de foc fag, ori stejar, clasa I se publică prin aceasta concurs de oferte până la termenul de 5 Iunie c.

Condițiunile de livrare se pot cunoaște în amănunte la subsemnatul rectorat, care își rezervă dreptul de a alege între ofertanți independent de prețurile oferite.

Blaj, la 25 Maiu 1928

Rectorul seminarial

Antoniou Zeiler

pictor academic

execută

ICONOSTASE

și orice altă pictură

pentru biserici românești

□ Atelier fondat în 1903 □

BLAJ județul Târnava-mică

(333) 9-52

Cel mai modern și portabil

Gramafon, cu 10 plăci, pentru 3500 lei

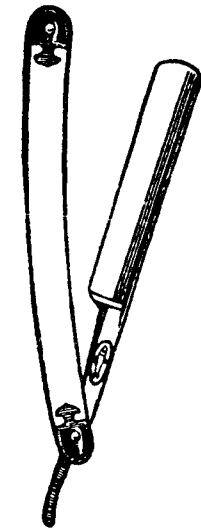
se găsește la „TRISKA“, Cluj

(99) 3-3

Tipografia Seminarului Teologic greco-catolic — Blaj

Mărfuri de oțel Solingen

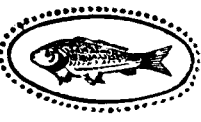
Tacâmuri, briciuri de ras, bricege, foarfece etc. de prima calitate oțel și lucrare, expediate cu 8-? prețurile originale ale fabricii.

M. MEIXNER

CLUJ, Str. Samuil Micu 4

Cataloge se trimit, la cerere, gratis și franco.

marca

Recomandăm următoarele comenzi de probă:

1 briciu de ras Solingen, ascuțit cel mai fin Lei 160

1 briceag elegant pentru d'ni, cu 2 cuțite, cu toc de sidex Lei 110

1 foarfecă fină nichelată, lungă de 15 cm. Lei 90

Lei 360

Toată garnitura se trimite franco

MOTTO:

Cumpărarea unui pian este o chestiune de încredere

Cea mai mare garanție pentru aceasta este eminentul renume al firmei

I. TRISKA

existență de 58 ani

ca singurul și cel mai mare magazin de specialitate în Ardeal. — Reprezentanța generală a marcei mondiale:

F Ö R S T E R

PIANE

Se pot cumpăra și pe lângă condițiuni de plată în rate mai lungi

CLUJ, Strada Șaguna Nr. 14. Telefon 9. 4-1:

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune stoffe.

Prapori de mătășă din Damasc, Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potire cadelnițe, picside, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabrică clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și se află în depozit dela 10—500 kg. Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr 6

(97) 42-1